9.6. Haldusmenetlus

Kohanimede ja koha-aadresside määramisel või muutmisel peab kohalik omavalitsus läbi viima haldusmenetluse. Soovitame kohanimede ja koha-aadresside kehtestamise haldusmenetlused viia läbi korraga, sest sageli ei olegi võimalik ühte teisest lahutada. Näiteks kui mingis lõigus muudetakse tänava nime, siis üldjuhul kaasneb ka hoonete ja maaüksuste nummerduse muutmine. Samuti kaasneb haldusmenetlus planeeringute kehtestamisega, seega võib ka näiteks detailplaneeringutega adresseerimise jaoks vajalikud kohanimed ja koha-aadressid ära määrata.

Haldusmenetlus on haldusorgani tegevus määruse või haldusakti andmisel, toimingu sooritamisel või halduslepingu sõlmimisel (**haldusmenetluse seaduse** § 2 lõige 1).

Ruumiandmete seaduse alusel tuleb omanikke teavitada.
RaS § 55 lõige 2: *Eraomandis olevale aadressiobjektile koha-aadressi määramise või selle muutmise kavatsusest teavitab koha-aadressi määraja asjaomast aadressiobjekti omanikku haldusmenetluse seaduse § 25 lõikes 1 sätestatud korras, küsides tema arvamust. Aadressiobjekti omanik peab kirjaliku arvamuse esitama 15 päeva jooksul teate saamisest arvates. Arvamuse tähtajaks esitamata jätmise korral loetakse, et aadressiobjekti omanik on koha-aadressi määramisega või selle muutmisega nõus.*

RaS § 55 lõige 21: *Korteriomandi omanikku võib teavitada koha-aadressi muutmisest korteriühistu kaudu. Kui teavitus on korteriühistule kätte toimetatud, loetakse teavitus kättetoimetatuks korteriomandi omanikule.*

Haldusmenetluse põhimõte on see, et kõik asjaomased maaomanikud ja elanikud peavad olema teavitatud ja kõigil peab olema piisav aeg oma arvamuse avaldamiseks.

Seega soovitame omavalitsusel lisaks omanikele kaasata haldusmenetlusse kõik asjast huvitatud isikud (kohalikud elanikud, ettevõtted jne). **Haldusmenetluse seaduse** § 40 lõike 1 kohaselt võib arvamusi ja vastuväiteid esitada nii kirjalikus kui ka suulises vormis. Omavalitsus vaatab ettepanekud ja vastuväited läbi. Oluline on, et kellegi huve ei kahjustataks ning kõik otsused oleksid piisavalt põhjendatud.

Kui omavalitsus on kehtestanud korra, mille järgi avalikustatakse koha-aadressi muudatused üksnes omavalitsuse kodulehel ja kohalike elanikega vahetult ei suhelda, siis toob see kindlasti kaasa palju probleeme ja pahameelt elanike ja maaomanike hulgas. Tänase elutempo juures ei ole mõeldav, et inimesed pidevalt omavalitsuse kodulehel olevat infot jälgiksid. Seega on niisugune teavitus ebapiisav.

Ruumiandmete seadusega analoogne säte kehtib ka **kohanimeseaduse** § 6 lõike 4 alusel: *Eraomandis olevale maaüksusele või sellel paiknevale nimeobjektile kohanime määramise kavatsusest teavitab kohanimemääraja asjaomast maaomanikku posti teel, küsides tema arvamust. Maaomanik peab kirjaliku arvamuse esitama teate saamisest alates 15 päeva jooksul. Arvamuse tähtajaks esitamata jätmisel loetakse maaomaniku nõusolek saaduks. Sätet ei kohaldata, kui kohanime määramist taotleb maaomanik ise või tema nõusolek on tuvastatav maaüksuse moodustamise dokumentatsioonist.*

Kui koostöös kohalike elanike ja maaomanikega ei leita ühist, kõigile meelepärast lahendust, jääb lõplik otsustusõigus siiski omavalitsusele, kes **vastutab aadressisüsteemi toimimise ja nõuetele vastavuse eest oma territooriumil**.

Kui omanik pole nõus kohanime või koha-aadressi muutmise/määramisega, siis tuleb:

1. järgida ruumiandmete, kohanime- ja haldusmenetluse seaduses sätestatut;
2. anda inimestele aega harjuda;
3. kuulata ära vastuväited (sh kas on majanduslikke või kultuuri- või ajaloolisi argumente, miks muudatus ei sobi);
4. protokollida suuline suhtlus;
5. otsida koostöös uusi sobivaid lahendusi, kaasata eksperte (nõu saab Maa- ja Ruumiametist ja Eesti Keele Instituudist);
6. teha kõiki asjaolusid arvesse võttes, **kaaludes** ja **põhjendades** ikkagi vajalik otsus (tagada nõuetekohane leitavus).

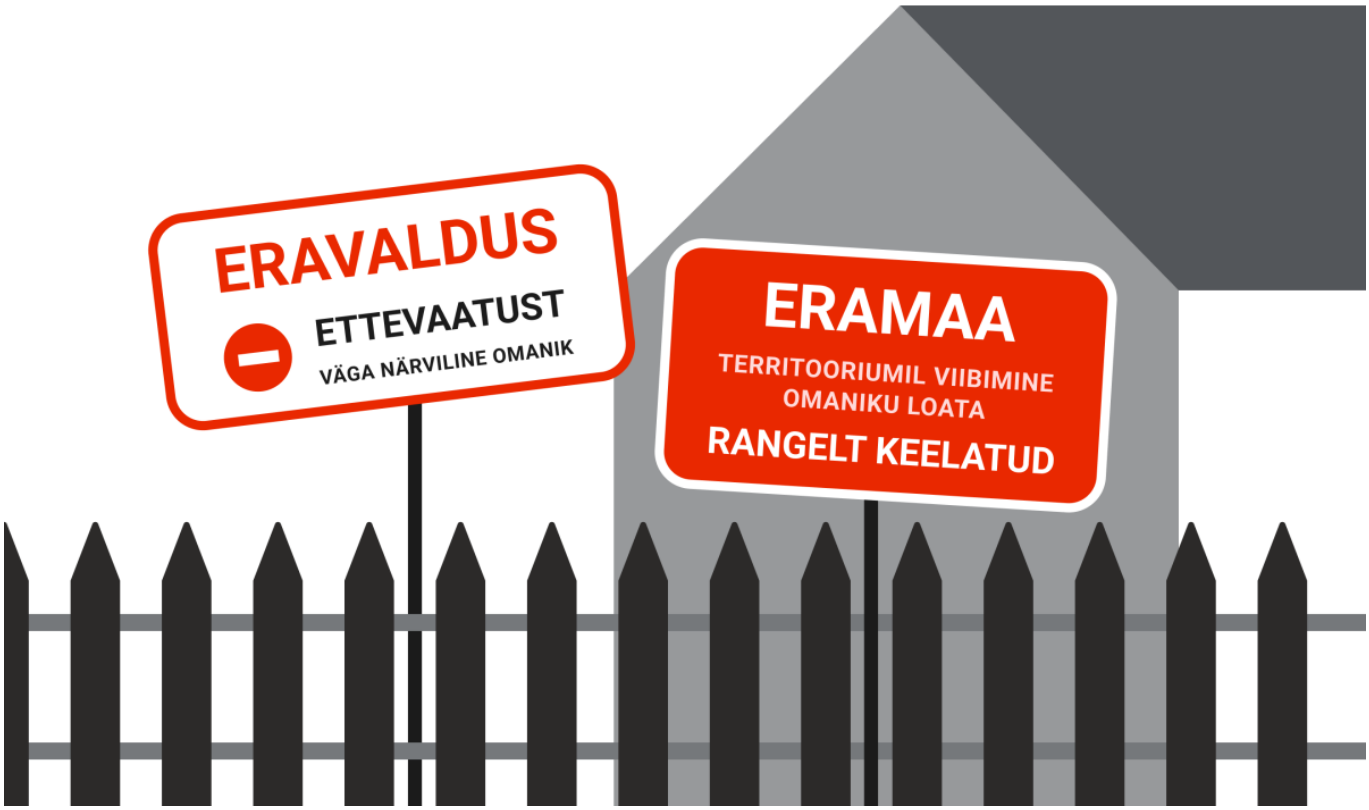

Unustada ei tohi peamist:

1. **aadressisüsteem peab toimima;**
2. **koha-aadress peab viima kohale;**
3. **kohalik omavalitsus on otsustaja.**

Pärast haldusmenetluse läbiviimist tuleb vastu võtta õigusakt, millega vastavad kohanimed või koha-aadressid kehtestatakse, ja edastada asjaomasele registrile või teha vastavad kanded andmekogusse.

Viimati uuendatud 11.01.2023